

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра філософії

Затверджую

Завідувач кафедри

Шевель А.О.

«___» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО ТА СОЦІОЛОГІЯ

Спеціальність: 101 Екологія
242 Туризм

Факультет: Агротехнологій та природокористування.

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з **Релігієзнавства та соціології** для студентів за спеціальністю
101 Екологія, 242 Туризм

Розробник: ст. викладач Кубрак О.В. _____

(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри **філософії**

Протокол від _____ року № _____

Завідувач кафедри _____ (А. О. Шевель)

(підпис)

Погоджено:

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)

Декан факультету _____ (О.В. Радчук)

Методист навчального відділу _____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2019 р.

© СНАУ, 2019 рік

© Кубрак О.В., 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - денна форма навчання – 3	Галузь знань: 10 Природничі науки 24 Сфера обслуговування	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 101 “Екологія” 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		2019-2020-й	2019-2020-й
		Курс	
		1	1
		Семестр	
Загальна кількість годин денна форма навчання – 90		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції.	
		14 год.	4 год.
		Семінарські	
		30 год.	
		Самостійна робота	
		46 год.	86 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю:			
		залік	залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 48,9/51,1 (44/46).

для заочної форми навчання – 4,44/95,56 (4/86)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів з основними досягненнями світової та вітчизняної релігієзнавчої та соціологічної думки, розкриття суті основних понять релігієзнавства та соціології, їх еволюцію та значення в процесі формування основних світоглядних засад особистості, а також формування компетентностей особистості в процесі науково-дослідницької діяльності в галузі релігієзнавства та соціальних досліджень, а також вивчення історичних типів та їх соціальної сутності, походження та еволюції релігій та напрямків в соціології, висвітлення філософських і культурологічних аспектів релігій; формування навичок самостійної орієнтації в концепціях і поняттях сучасної релігієзнавчої та соціологічної науки.

Програма допомагає на основі наукових принципів ставитись до релігії, церкви, богослов'я і віруючих, займати позицію щодо сакральної і секулярної духовності, дотримуватись і виконувати вимоги українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації.

Розділи дисципліни знайомлять з основними релігієзнавчими та соціологічними концепціями, з'ясовують роль релігій та соціології у духовній культурі людства, подають основні положення віровчення і культу найвпливовіших релігій світу; розглядають питання конституційного закріплення і правового регулювання свободи совісті в Україні. Курс "Релігієзнавство та соціологія" є органічною частиною системи дисциплін гуманітарного циклу.

Вивчаючи природу феномена релігії, історію становлення й еволюції релігійних систем, сучасну релігійну ситуацію у світі та Україні, релігієзнавство істотно посилює світоглядний потенціал гуманітарних дисциплін. У поєднанні з ними воно впливає на формування інтересів, моральних цінностей, світоглядних орієнтирів студентів щодо сакральної духовності, світової та національної культури. За допомогою відповідних знань молода людина здатна пізнавати сутність сучасних релігійних феноменів, розрізняти особливості діяльності релігійних організацій, орієнтуватися у складних проблемах релігійного життя та релігійної ситуації в Україні, долати упередження у ставленні до релігії та церкви, вільно і самостійно визначатися у своїх релігійно-світоглядних орієнтаціях, додержуватися принципу свободи совісті. Набуті знання допомагають змінити стихійне ставлення до релігії ставленням свідомим, самовизначатись у духовній сфері, розуміти і поважати релігійні переконання інших людей. Програма відображає плюралістичний і науковий підхід до релігії – важливого елементу духовного життя народу.

Розділ дисципліни з соціології сприяє формуванню правильного розуміння соціальних явищ, а також системи знань про основні поняття соціології, історію її становлення у світі та в Україні. За допомогою відповідних знань людина здатна опанувати діалектику соціологічного аналізу суспільних відносин; розкрити закономірності суспільних відносин, а також дискусійних загальнонаукових проблем загальної соціології. Набуті знання допомагають засвоєнню соціологічних методів пізнання соціальних явищ і процесів, а також формуванню практичних навичок аналізу явищ і процесів, при цьому особлива увага приділяється на розгляд та аналіз реальних суспільних процесів у сучасних умовах.

Реалізація змісту програми зорієнтована на забезпечення творчого, інтелектуального і духовного розвитку студентів через залучення їх до пошукової, дослідницької роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: допомога студентам в осмисленні релігії та соціології у контексті суспільних, духовних і правових реалій сьогодення, у виробленні правильних орієнтирів у визначенні релігійно-церковних питань як доктринального так і практичного характеру, що є необхідною умовою гуманітарної освіченості фахівця будь-якого профілю.

Оволодіння знаннями основ релігієзнавства згідно з даною програмою спрямовані на ознайомлення із світовими релігіями а також соціологічними напрямками у їхньому розвитку.

Відповідно до поставленої мети головні завдання полягають у формуванні у студентів таких компетентностей:

- *пізнавальної*: оволодіння поняттями, знаннями у сфері релігієзнавства та соціології, ознайомлення з головними чинниками науково-дослідницької роботи; розкрити специфіку соціології як науки про суспільство, його соціальні спільноти, групи, соціальні явища, її відмінність від інших наук; дати цілісне уявлення про специфіку соціологічного знання, його об'єкт і предмет, про історію зарубіжної і вітчизняної соціології, перспективи її подальшого розвитку;
- *практичної*: формування умінь і навичок релігієзнавчого аналізу, науково-дослідницької діяльності; розширити у студентів інтерес до досліджень та управління соціальними процесами в суспільстві;
- *творчої*: набуття досвіду самостійної роботи, власної творчої діяльності, розвиток уяви, творчої ініціативи; формування стійкого інтересу до релігієзнавства; розвиток пізнавальної потреби; надати допомогу студентам у виробленні навичок організації і проведення конкретно-соціологічних досліджень і ефективного використання їх результатів у практичній роботі трудових колективів;
- *соціальної*: залучення до найвищих досягнень світової культури, загальнолюдських і національних духовних цінностей через вивчення історії релігій; розвиток толерантного ставлення до представників різних конфесій;

формування позитивних якостей емоційно-вольової сфери; формувати у студентів соціологічні знання про місце і роль соціальних факторів і соціальних інститутів у житті суспільства; допомогти студентам органічно пов'язувати здобуті соціологічні знання зі складними проблемами сучасного життя, вмело орієнтуватися в ньому.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- закономірності виникнення, розвитку й функціонування релігії; основні компоненти, головні поняття, концепції та дефініції релігієзнавства; історію та типологію релігій, бачити релігію як соціально-історичне явище, її місце у духовній культурі суспільства, розуміти стосунки між церквою та державою.
- історичні різновиди релігій та їх специфічні особливості; взаємозв'язок і взаємодію релігії з міфологією, філософією, наукою; особливості національних релігій.
- особливості сучасних світових, нетрадиційних релігійних напрямів; особливості формування сакральної культури України, сучасне становище релігійного життя в Україні; основні положення українського законодавства про свободу совісті та релігійної організації.
- основні поняття соціології як науки про суспільство основні структурні елементи і рівні соціологічного знання, основні категорії соціології;
- соціально-економічні умови виникнення соціології, натуралістичні течії в соціології XIX – початку XX ст., психологічні школи, соціологічні теорії класичного періоду в розвитку соціології, тенденції в розвитку соціології у XX столітті;
- як складається програма соціологічних досліджень, методи збору первинної соціальної інформації, вибіркові методи, розрахунок обсягу вибірки, методи статистичної обробки результатів виміру: групування матеріалу, графічну інтерпретацію емпіричних залежностей, кореляційний аналіз.
- поняття, види й особливості застосування основних методів збору емпіричної інформації (спостереження, аналізу документів, опитування, експерименту);
- наукові позиції щодо еволюційної природи людини та суспільства, еволюцію уявлень про суспільство та його походження, складові елементи соціальної структури суспільства, сутність соціальної стратифікації;
- основні соціологічні концепції особистості, соціологію сім'ї, молоді, праці;
- поняття, ознаки, типи та детермінанти девіантної поведінки, а також її соціологічні теорії та значення;

уміти:

- аналізувати національні релігії, як підвалини національних культур; розрізняти особливості первісних і національних релігій; на основі знання структури релігії аналізувати особливості тієї чи іншої релігійної системи.
- формувати власну позицію щодо сакральної духовності, світової та національної духовної культури, їх цінностей; розрізняти особливості конфесійної діяльності релігійних організацій; використовувати положення українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації в практичній роботі; впроваджувати заходи, спрямовані на відродження української духовної культури; підтримувати діалог й співробітництво віруючих і невіруючих в інтересах зміцнення української державності, розвитку національної культури.
- обґрунтовувати свою позицію, спираючись на наукові аргументи;
- орієнтуватись в різноманітних соціологічних течіях, аналізувати соціальну інформацію, орієнтуватись в методах соціологічного дослідження;
- характеризувати об'єкт і предмет соціології, структуру соціологічного знання;
- розкрити зміст основних етапів розвитку соціологічної думки;
- охарактеризувати сутність, основні засади функціонування і розвитку суспільства;
- аналізувати процеси в соціальній структурі суспільства; розкрити об'єкт і предмет соціології молоді, сім'ї, політики.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: своєрідність вияву релігійного та соціологічного феномена; механізм його дії на індивідуальному та суспільному рівнях буття; особливості його функціонування в історії суспільства; точки дотику й шляхи взаємодії з іншими сферами культури - мораллю, мистецтвом, наукою тощо.

Сукупність основних теоретичних понять, за допомогою яких вчені описують реальні факти, пояснюють і практично вирішують соціальні проблеми.

Відтак дисципліну «Релігієзнавство та соціологія» можна визначити як науку про становлення та функціонування релігійних та соціальних спільнот, між якими складаються певні соціальні відносини і взаємодія, а також про соціальну людину — творця цих соціальних спільнот і головного суб'єкта історичного розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

(Затверджено Вченою Радою СНАУ протокол № _____ від _____ р.)

Змістовий модуль 1. Ранні форми релігій. Національні релігії.

Тема 1: Ранні форми релігій.

Форми первісних вірувань. Фетишизм як шанування різних об'єктів дійсності. Шанування тварин та рослин (тотемізм). Чаклунство (магія). Анімістичні форми вірувань, які існують серед сучасних народів. Шаманізм як форма релігії та етапи його еволюції. **Давні вірування праукраїнців.**

Тема 2. Національні релігії.

Іудаїзм — перша монотеїстична релігія. Історичні форми та особливості догматики й культу. Священні книги іудаїзму: Тора, ТаНах, Талмуд. Іудаїзм в Україні.

Індуїзм: віровчення, культ, основні напрями. Релігія Вед. Упанішади. Брахманізм: віровчення*та* культ.

Хасидизм як продукт української дійсності.

Синтоїзм — японська національна релігія. Її особливості та культ. Догматика та обряди державного синто.

Конфуціанство як соціально-філософське вчення і релігія. Конфуціанство в історії Китаю.

Змістовий модуль 2. Світові релігії.**Тема 3. Буддизм: історія і сучасність.**

Виникнення буддизму. Теологічна та історична версії виникнення буддизму. Легенда про Будду. Філософія буддизму та її перетворення в релігію. Індуїзм та буддизм.

Віровчення і культ буддизму. Тріпітака – канонічний збірник буддизму. Сутність «чотирьох шляхетних істин». Догмат про нірвану. Буддійська моральність. Обряди та звичаї: дул-хурал, найдані-хурал, обо, поклонництво священним містам. Сімейний алтар, молитва, віра в талісмани, гуруми та абарали. Буддистські свята: цагалган, обертання Майдари.

Основні напрямки буддизму. Хінаяна як вузький шлях спасіння. Особливості махаяни. Тантризм. Сутність ламаїзму: виникнення, поширення та основні положення віровчення. Дзен-буддизм. Буддизм в Україні.

Тема 4: Християнство: витоки, віровчення, еволюція.

Походження християнства та християнська теологія. Витоки християнства. Рукописи Мертвого моря. Легенда про Христа. Римська імперія – колыска християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. Іудаїзм – джерело християнства. Перетворення християнства в пануючу релігію. Святе писання та Святе придання, їх сутність. 12 положень Символу Віри. Священна книга християн — Біблія. Історія Біблії в Україні. Ідейні джерела християнського віровчення. Біблія як культурно-історичний феномен. Ісус Христос як центральна постать християнства. Поширення та еволюція християнства. Епоха Вселенських Соборів. Розколи християнства: 1) утворення самостійних церков - вірменської, ефіопської, коптської, сирійської, малабарської; 2) поділ на західну і східну; 3) реформація і утворення протестантських церков.

Православ'я та його культ. Система організації і управління православних церков. Хрещення Русі і його значення. Історія Руської православної церкви. Віровчення православ'я: віра в Трійцю, боговтілення, воскресіння з мертвих, віра в потойбічне життя. Основні течії, які відокремились від Руської православної церкви: старообрядці, молокани, Ільїні. Сучасне православ'я.

Католицизм: віросповідні, культові й організаційні особливості. Ватикан і папство. Східна політика Ватикану Християнізація Русі-України. Особливості Київського християнства. Берестейська унія (1596 р.) та її наслідки. Відмінність католиків від православних. Сутність філіюкве. Догмат папської негріховності. Вчення про скарбницю добрих справ та індульгенції. Чистилище. Культ Богородиці. Обітниця безшлюбства – цілібат. Ватикан та його соціальна діяльність.

Протестантизм: догматизм, культ, обряди раннього протестантизму (лютеранство, кальвінізм, англіканство, анабаптизм). Реформація та її сутність. Ранній протестантизм: лютеранство, кальвінізм, англіканство. Спасіння власною вірою. Пастирство всіх віруючих. Виключний авторитет Святого писання. Пізній протестантизм. Особливості ідеології сучасного протестантизму. Сучасний протестантизм (баптизм, адвентизм, п'ятидесятництво, Свідки Ієгова, квакери, мормони, методизм тощо). Зародження й зростання баптизму в Україні. Заснування та динаміка розвитку адвентизму в Україні. Поширення п'ятидесятництва в Україні.

Тема 5: Іслам. Причини виникнення та ідейні джерела ісламу.

Виникнення ісламу. Суспільно-історичні причини виникнення ісламу. Мухаммед та його проповідь. Ідейні джерела ісламу. Формування ісламу як світової релігії.

Віровчення. «П'ять стовпів» ісламу. Акіди ісламу. Мусульманський Бог. Вчення про призначення. Обрядовість в ісламі: намаз, суннат, милостиня, хадж, культ Кааби, культ мазарів. Джихад та його сутність. Основи віровчення, культу та обряди ісламу. Коран як культурна пам'ятка ісламу. Суна. Шаріат: його зміст та принципи.

Основні напрямки ісламу. Сунніти. Шіїти. Мутазиліти. Ісмаїліти. Іслам і сучасний світ.

Модуль 2. Загальні питання теорії соціології. Історія соціології.**Змістовий модуль 3. Загальні питання теорії соціології.****Тема 6. Соціологія як наука про суспільство.**

Поняття соціології. Основні підходи до розуміння суспільства і людини. Об'єкт, предмет, соціології, методи соціологічного аналізу. Функції соціології, її завдання у вирішенні проблем реформування суспільства.

Тема 7. Історія соціології.

Погляди давніх філософів на соціологічні проблеми. Формування соціологічної думки у Середньовіччі та епоху Відродження. Особливості розвитку соціальних знань у XVII ст. Соціологія на рубежі XIX – XX ст.: класичний

Модуль 1. Ранні форми релігій. Національні релігії.											
Змістовий модуль 1. Ранні форми релігій. Національні релігії.											
Тема 1. Ранні форми релігій.	9	1	4			4	8	1			7
Тема 2. Національні релігії.	9	1	4			4	8	1			7
Разом за змістовим модулем 1.	18	2	8			8	16	2			14
Змістовий модуль 2. Світові релігії.											
Тема 3: Буддизм: історія і сучасність.	10	2	4			4	7				7
Тема 4. Християнство: витоки, віровчення, еволюція.	10	2	4			4	7				7
Тема 5: Іслам. Причини виникнення та ідейні джерела ісламу.	10	2	4			4	7				7
Разом за змістовим модулем 2.	30	6	12			12	21				21
Усього годин	48	8	20			20	37	2			35
Модуль 2. Загальні питання теорії соціології. Історія соціології.											
Змістовий модуль 3. Загальні питання теорії соціології.											
Тема 6. Соціологія як наука про суспільство.	8	2	2			4	9	2			7
Тема 7. Історія соціології	8	2	2			4	7				7
Тема 8. Соціологія конфлікту.	10	2	2			4	7				7
Тема 9. Соціологія суспільства: соціальна структура та соціальні процеси. Людина і суспільство	6		2			4	7				7
Тема 10. Соціологія сім'ї. Демографічні процеси. Соціологія способу життя, соціологія вільного часу, соціологія засобів масової інформації.	6		2			4	7				7
Тема 11. Соціологія науки та освіти.	3					3	8				8
Тема 12. Основні етапи проведення соціологічного дослідження. Складання програми досліджень.	3					3	8				8
Разом за змістовим модулем 3.	40	4	10			26	53	2			51
Усього годин	40	4	10			26	53	2			51
Усього годин	90	14	30			46	90	4			86

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1.	Тема 1. Ранні форми релігій. Національні релігії. 1. Давні вірування праукраїнців. Тотемізм та його корені. 2. Фетишизм. Магія. Первісне чаклунство. Анімізм. 3. Шаманізм як форма релігії та етапи його еволюції. 4. Іудаїзм. Історичні форми та особливості догматики й культури. Індуїзм: віровчення, культ, основні напрями.	2	2
2.	Тема 2. Буддизм: історія і сучасність. 1. Умови виникнення та розвитку буддизму. 2. Основи віровчення і культури.	2	

	3. Основні напрями буддизму: хінаяна, махаяна, тантризм. 4. Ідейні джерела буддизму.		
3.	Тема 3: Християнство: витоки, віровчення, еволюція. 1. Витоки християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. 2. Основи християнського віровчення. Символ віри. Священна книга християн — Біблія. 3. Розколи християнства: 1) утворення самостійних церков - вірменської, ефіопської, коптської, сирійської, малабарської; 2) поділ на західну і східну;. 3) реформація і утворення протестантських церков. 4. Ідейні джерела християнського віровчення.	2	
4.	Тема 4. Іслам. Причини виникнення та ідейні джерела ісламу. 1. Основи віровчення, культу та обряди ісламу. 2. Коран як культурна пам'ятка ісламу. Суна. 3. Шаріат: його зміст та принципи. 4. Основні напрями в ісламі (сунізм, шіїзм, харіджизм).	2	
5.	Тема 5. Соціологія як наука про суспільство. План 1. Поняття соціології. Основні підходи до розуміння суспільства людини. Об'єкт, предмет, соціології, методи соціологічного аналізу. 2. Структура соціології. Функції соціології.	2	2
6.	Тема 6. Історія соціології. 1. Особливості розвитку соціальних знань у XVII ст. Соціологія на рубежі XIX – XX ст.: класичний період в розвитку соціології (О.Конт, Г.Спенсер). 2. Новий соціологічний підхід до розуміння суспільства Е. Дюркгейма, суть його соціологізму та запропонованого ним соціологічного методу. Поняття аномії. “Розуміюча” соціологія М.Вебера. Наукові погляди К. Маркса, їх вплив на розвиток соціологічної думки.	2	
7	Тема 7. Соціологія конфлікту. 1. Конфлікт як складний соціальний феномен. 2. Розробка теорії конфлікту в XX столітті. 3. Типи й види конфлікту.	2	
	Разом	14	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма
1.	Тема 1. Ранні форми релігій. Національні релігії.	4
2.	Тема 2. Буддизм: історія і сучасність.	4
3.	Тема 3: Християнство: витоки, віровчення, еволюція.	4
4.	Тема 4. Іслам. Причини виникнення та ідейні джерела ісламу.	4
5.	Тема 5. Соціологія як наука про суспільство.	4
6.	Тема 6. Історія соціології.	4
7	Тема 7. Соціологія конфлікту.	6
	Разом	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин денна форма
1	Тема 1. Ранні форми релігій. <u>1.Форми первісних вірувань.</u> 2.Фетишизм як шанування різних об'єктів дійсності. 3.Тотемізм та його корені.Шанування тварин та рослин (тотемізм). Чаклунство (магія). 4.Анімістичні форми вірувань, які існують серед сучасних народів.. Шаманізм як форма релігії та етапи його еволюції.	4	7

2.	Тема 2. Національні релігії. 1.Хасидизм як продукт української дійсності. 2. Конфуціанство як соціально-філософське вчення і релігія.	4	7
3.	Тема 3: Буддизм: історія і сучасність. 1.Теологічна та історична версії виникнення буддизму. Легенда про Будду. Філософія буддизму та її перетворення в релігію. Індуїзм та буддизм. 2. Тріпітака – канонічний збірник буддизму. Сутність «чотирьох шляхетних істин». Догмат про нірвану. Буддійська моральність. Обряди та звичаї: дул-хурал, найдані-хурал, обо, поклонництво священним містам. Сімейний алтар, молитва, віра в талісмани, гуруми та абарали. Буддистські свята: цагалган, обертання Майдари. 3.Основні напрямки буддизму. Хінаяна як вузький шлях спасіння. Особливості махаяни. Тантризм. Сутність ламаїзму: виникнення, поширення та основні положення віровчення. Дзен-буддизм. Буддизм в Україні.	4	7
4.	Тема 4. Християнство: витоки, віровчення, еволюція. 1.Походження християнства та християнська теологія. Рукописи Мертвого моря. Легенда про Христа. Римська імперія – колиска християнства. Іудаїзм – джерело християнства. Перетворення християнства в пануючу релігію. Святе писання та Святе придання, їх сутність. 12 положень Символу Віри. Ісус Христос як центральна постать християнства. Поширення та еволюція християнства. Епоха Вселенських Соборів. 2.Православ'я та його культ. Система організації і управління православних церков. Хрещення Русі і його значення. Історія Руської православної церкви. Віровчення православ'я: віра в Трійцю, боговтілення, воскресіння з мертвих, віра в потойбічне життя. Основні течії, які відокремились від Руської православної церкви: старообрядці, молокані, Ільїні. Сучасне православ'я. 3.Католицизм: віросповідні, культові й організаційні особливості. Ватикан і папство. Східна політика Ватикану Християнізація Русі-України. Особливості Київського християнства. Берестейська унія (1596 р.) та її наслідки. Відмінність католиків від православних. Сутність філіокве. Догмат папської негріховності. Вчення про скарбницю добрих справ та індульгенції. Чистилище. Культ Богородиці. Обітниця безшлюбства – целібат. Ватикан та його соціальна діяльність. 4.Протестантизм: догматизм, культ, обряди раннього протестантизму (лютеранство, кальвінізм, англіканство, анабаптизм). Реформація та її сутність. Ранній протестантизм: лютеранство, кальвінізм, англіканство. Спасіння власною вірою. Пастирство всіх віруючих. Виключний авторитет Святого писання. Пізній протестантизм. Особливості ідеології сучасного протестантизму. Сучасний протестантизм (баптизм, адвентизм, п'ятидесятництво, Свідки Іегова, квакери, мормони, методизм тощо). Зародження й зростання баптизму в Україні. Заснування та динаміка розвитку адвентизму в Україні. Поширення п'ятидесятництва в Україні. 5.Ідейні джерела християнського віровчення	4	7
5.	Тема 5. Іслам. Причини виникнення та ідейні джерела ісламу. 1.Виникнення ісламу. Суспільно-історичні причини виникнення ісламу. Мухаммед та його проповідь. Ідейні джерела ісламу. Формування ісламу як світової релігії. 2.«П'ять стовпів» ісламу. Акіди ісламу. Мусульманський Бог. Вчення про призначення. Обрядовість в ісламі: намаз, суннат, милостиня, хадж, культ Кааби, культ мазарів. Джихад та його сутність. Основи віровчення, культу та обряди ісламу. 3.Сунніти. Шійїти. Мутазиліти. Ісмаїліти. Іслам і сучасний світ.	4	7
6.	Тема 6. Соціологія як наука про суспільство. План Поняття соціології. Основні підходи до розуміння суспільства і людини. Об'єкт, предмет, соціології, методи соціологічного аналізу.	4	7

	2.Функції соціології, її завдання у вирішенні проблем реформування суспільства.		
7.	Тема 7. . Історія соціології. План 1.Погляди давніх філософів на соціологічні проблеми. Формування соціологічної думки у Середньовіччі та епоху Відродження. Особливості розвитку соціальних знань у XVII ст. Ідея соціальної еволюції. 2. Позитивістсько-натуралістичний напрям в соціології. Соціальний дарвінізм. Расово-антропологічна школа. Географічний напрям. Соціологічна концепція марксизму та її критичний аналіз. Соціологічний психологізм та його напрями.	4	7
8	Тема 8. Соціологія конфлікту. 1.Конфлікт як складний соціальний феномен. Сутність та природа соціального конфлікту, його основні теорії. 2.Структура, функції, причини, типологія соціальних конфліктів. Історія розробки проблеми конфлікту. Розробка теорії конфлікту в XX столітті. Динаміка соціальних конфліктів. Основні стадії конфлікту (стадія, що передуює конфлікту, конфліктна стадія, стадія вирішення конфлікту, після конфліктна стадія). Типи й види конфлікту. Природа соціальних конфліктів в сучасному українському суспільстві. Управління соціальними конфліктами.	4	7
9	Тема 9. Соціологія суспільства: соціальна структура та соціальні процеси. Людина і суспільство. 1.Поняття соціальної структури. Соціологічні уявлення про суспільство. Закони розвитку суспільства. Основні структурні елементи соціальної структури суспільства. Соціальні підсистеми, їх елементи і взаємодія. Соціальна структура як предмет соціологічної теорії. Типи соціальної структури. 2.Статусно-рольова структура суспільства і груп. Види приватних соціальних структур (соціально-класова, етно-демографічна, соціально-територіальна, організаційно-управлінська, професійно-посадова, соціально-трудова, сімейно-побутова, політична). Категорії соціального суспільства. Суспільний соціальний прогрес: критерії та тенденції. 3.Соціальна стратифікація та соціальна мобільність., їх типи (соціальна, політична, економічна, професійна). Механізми стратифікації. Сучасні тенденції соціальної стратифікації та соціальної нерівності. Поняття соціальної спільності, соціальної організації, соціального інституту, їх типи, функції. Соціальні групи та їх типи. Етнічні спільності як найдавніші форми соціальних груп. Динаміка соціальної структури українського суспільства періоду реформи 90-х років.	4	7
10	Тема 10. Соціологія сім'ї. Демографічні процеси. Соціологія способу життя, соціологія вільного часу, соціологія засобів масової інформації. 1.Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Специфіка соціологічного вивчення сім'ї. основні категорії соціологічного дослідження сім'ї, умови життя, структура шлюбу (нуклеарна і розширена сім'я; моногамія і полігамія; патріархальні а матріархальні родини тощо). Основні функції сучасної сім'ї. Типові норми традиційної і сучасної сім'ї. Основні підходи до вивчення сім'ї в соціологічній думці: структурно-функціоналістський, інтеракціоністський, інституціональний тощо. Сучасна сім'я в Україні: стан, тенденції розвитку, перспективи. 2.Касты, класи, соціальні стани і верстви. Соціальна нерівність. Соціальні еліти. Натовпи, маси, публіка. Проблема соціального партнерства. Соціальні зв'язки, відносини, процеси. Класифікація процесів. Сучасні соціологічні концепції, теорія конфліктів, структурний функціоналізм. 3.Соціологія способу життя. Суть, структура, характер вільного часу. Культурні і освітні ініціативи в структурі вільного часу.	4	7

	Соціологія засобів масової інформації.		
11	Тема 11. Соціологія науки та освіти. 1. Наука як об'єкт соціологічного дослідження. Соціальні функції науки. Предмет та метод соціології освіти. Зміст та роль освіти в житті суспільства. Взаємозалежність освіти і суспільства. 2. Соціологія освіти, її мета, об'єкт, предмет, завдання. Освіта як соціальний інститут. Структура соціальної освіти. Зовнішньо-інституційний напрямок. Внутрішньо інституційний напрямок. Загальні та соціальні функції освіти. Стан сучасної освіти у світі та на Україні. Ознаки кризи освіти. Шляхи виходу із кризового стану в системі освіти. Демократизація освіти. Гуманітаризація та гуманізація освіти. Вища школа та її сучасні проблеми. Студентська група, її особливості та проблеми..	3	8
12	Тема 12. Основні етапи проведення соціологічного дослідження. Складання програми досліджень. 1. Соціологічне дослідження та його основні компоненти. Види та типи соціологічних досліджень. Теоретичне та емпіричне соціологічне дослідження. Прикладне дослідження. Пілотажне та польове соціологічне дослідження. Лонгitudне дослідження. 2. Програма соціологічного дослідження, основні етапи її розробки. Основні етапи соціологічних досліджень. Структура програми; методологічний і методичний (процедурний) розділ. Формування проблеми, визначення мети дослідження. Постановлення завдань як процес розгортання й конкретизації мети дослідження. Визначення предмета й об'єкта дослідження. Логічний аналіз основних теоретичних понять. Інтерпретація та операціоналізація, їх призначення. Формування гіпотез у соціологічному дослідженні. Види гіпотез, їх роль	3	8
	Разом	46	86

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

9. Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування та самостійна робота							СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 - 10 балів		Змістовий модуль 2 -30 балів			Змістовий модуль 3 - 30 балів					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	15	85 (70+15)	15	100
5	5	10	10	10	15	15				

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Засоби діагностики успішності навчання.

Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів:

1. Зороастризм: Його походження, вчення й історія.
2. . Індуїзм.
3. . Конфуціанство як філософська система і як релігія.
4. . Синтоїзм, його походження, історія і роль у японському суспільстві.
5. . Буддизм, його походження й принципи.
6. . Буддизм як філософська та релігійна система.
7. . Іудаїзм і його походження.
8. . Основні тексти іудаїзму: Танах, Талмуд, Мішна.
9. . Тора як "свята святих" іудаїзму.
10. Основні напрямки в сучасному іудаїзмі.
11. Іудаїзм у сучасному світі.
12. Іудаїзм на Україні: Історія і сучасність.
13. Свята в іудаїзмі і їх зміст.
14. Ісус Христос: Особа і особистість.
15. Порівняльний аналіз моральних принципів християнства і іудаїзму.
16. Порівняльний аналіз моральних принципів християнства і буддизму.
17. Вплив античної філософії на ідеологію християнства.
18. Становлення християнської церкви.
19. Всехристиянські собори, їх рішення й роль у формуванні християнської церкви.
20. Християнські свята, їх походження й зміст.
21. Католицькі свята, їх походження й суть.
22. Причини й процес виникнення греко-ортодоксальної (православної) та римокатолицької церков.
23. Співставлення католицизму, православ'я і протестантизму.
24. Організації католицької церкви.
25. Філософія католицизму: Загальний огляд.
26. Неоплатонізм і християнство.
27. Томізм і неотомізм.
28. Неотомізм - офіційна філософія Ватикану.
29. Виникнення й ідейна основа протестантизму.
30. Ідейні джерела протестантизму. Основні напрямки протестантизму.
31. Протестантські церкви.
32. М. Лютер і його вчення.
33. Кальвінізм і його відмінність від лютеранства.
34. Протестантизм і сучасність.
35. Протестантизм у світі і в Україні.
36. Православ'я і його особливості.
37. Православні свята, їх походження і зміст.
38. Православна філософія і Візантія.
39. Академічна православна філософія.
40. Філософія вседності і її суть.
41. Памфіл Юркевич і його філософія.
42. В.С.Соловйов - православний філософ-містик і богослов.
43. М.О. Бердяєв як представник нової православної філософії.
44. Іслам і його ідейні джерела й догмати.
45. Ідеологія ісламу.
46. Свята ісламу.
47. Мусульманська філософія і її основні проблеми.
48. Релігійно-філософські погляди в шиїзмі.
49. Реформація в ісламі.
50. Основні напрямки ісламу, відмінності між ними.
51. Іслам у сучасному світі.
52. Іслам на Україні.
53. Порівняльний аналіз моральних принципів християнства й ісламу.
54. Релігія на території України в дохристиянську добу.
55. Дохристиянські релігійні свята на території України.
56. Християнізація Русі-України і її наслідки.
57. Роль православних братств в історії українського народу.
58. Виникнення й основна ідея греко-католицької церкви.
59. Петро Могила - видатний релігійний і державний діяч України.

60. Протестантизм на Україні.
61. УАПЦ, її історія й сучасний стан.
62. Рух за відродження дохристиянських релігійних основ на Україні. В. Шиян, Л. Силенко.
63. Сучасне українське язичництво.
64. Рідна Українська Національна Віра: її світорозуміння й етика.
65. Сучасна релігійна обстановка на Україні.
66. Порівняльний аналіз моральних принципів християнства і РУН Рідної Української Національної Віри.
67. "Міжнародне товариство свідомості Крішни", його світоглядні основи, моральні принципи й організація.
68. Окультизм, його походження й суть. Представники окультної філософії.
69. Теософія як релігійно-філософська система.
70. С.І.Рерих і її "жива етика".
71. Вільнодумство та його форми.
72. Роль вільнодумства в історії суспільства.
73. Роль соціології у соціальному реформуванні суспільства.
74. Наукові дискусії навколо сутності предмету соціологічної науки.
75. Місце соціології у професійній підготовці молодих спеціалістів.
76. Позитивістська соціологія: зародження, розвиток і причини занепаду.
77. Значення вчення Г. Спенсера про соціальні інститути для сучасності.
78. Позитивна політика О. Конта як теоретична основа сучасного соціального реформізму.
79. Критичний аналіз соціологічної концепції марксизму у працях вітчизняних соціологів.
80. Виникнення й становлення парадигми соціологічного психологізму.
81. Розвиток та модифікація ідей О.Конта у позитивістських концепціях кінця XIX – початку XX ст.
82. Предмет соціології і обґрунтування соціологізму в концепції Е. Дюркгейма.
83. Принцип раціональності у соціології М.Вебера.
84. М. Вебер і сучасна західна соціологія: веберівський ренесанс.
85. Німецька формальна соціологія: зміст і тенденції розвитку.
86. Г. Зіммель: як можливе суспільство?
87. Ф. Тьонніс: спільнота чи суспільство?
88. Постконтівська фаза розвитку соціології та її основні характеристики.
89. Плюралізм сучасної соціологічної думки.
90. Основні соціологічні парадигми соціології другої половини XX ст.
91. Роль і значення структурного функціоналізму у сучасній соціології.
92. Конфліктологічна лінія у сучасній соціології.
93. П. Сорокін – видатний соціолог XX ст.
94. Основні етапи розвитку емпіричної соціології.
95. Майбутнє соціології в осяжній перспективі.
96. Українська протосоціологія.
97. Особливості розвитку соціологічної думки в Україні у період до I світової війни.
98. "Празький період" української соціології.
99. Внесок М. Шаповала у розвиток вітчизняної соціології.
100. Причини занепаду соціології в УСРС.
101. Соціологія українського відродження.
102. Екологічний напрямок в соціології.
103. Суспільство як соціальна реальність і як соціальна система.
104. Системний аналіз суспільства в історії соціології.
105. Типологія системного розгляду суспільства.
106. Місце і роль соціальних спільнот у розвитку суспільства.
107. Соціальні зміни і соціальний розвиток.
108. Соціальна революція чи соціальна еволюція.
109. Співвідношення понять "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність".
110. Основні підходи до проблеми особистості в історії соціологічної думки.
111. Соціалізація – стрижень соціального життя.
112. Проблема ідентифікації особистості у сучасній соціології.
113. Референтна група та її місце у житті сучасної людини.
114. Соціальна адаптація та її об'єктивні і суб'єктивні виміри.
115. Сім'я як складний соціальний феномен.
116. Історичний характер сім'ї як соціального інституту.
117. Зв'язок сім'ї з іншими соціальними інститутами.
118. Сім'я як мала соціальна група.
119. Структура і функції сім'ї.
120. Тенденції розвитку сімейних відносин в Україні.
121. Конфліктність у сім'ях та шляхи їх подолання.
122. Проблеми неповних сімей.

123. Що чекає сім'ю в майбутньому.
124. Соціальний розвиток студентської молоді.
125. Основні напрямки соціологічних досліджень у молодіжному середовищі.
126. Соціальний портрет молоді на рубежі XXI століття.
127. Проблеми соціального розвитку молоді України в дзеркалі соціології.
128. Молодь країн заходу: проблеми соціалізації.
129. Порівняльний аналіз державної молодіжної політики розвинутих країн Заходу та посткомуністичних країн.
130. Соціологічні аспекти дослідження етнічних спільнот.
131. Місце соціології нації в системі соціологічного знання.
132. Соціологічні прогнози майбутнього націй.
133. Поняття нації в українській соціології.
134. Етнонаціональний розвиток України.
135. Основні фрази національного відродження в Україні.
136. Сучасна українська нація: міфи і реальність.
137. Суспільство, культура, соціологія.
138. Культура та її значення для життєдіяльності суспільства.
139. Культура і особистість.
140. Об'єкт і предмет соціології культури.
141. Цінності як елемент культури.
142. Функції і структура культури.
143. Культура і цивілізація.
144. Особливості соціокультурних процесів в Україні.
145. Молодіжна суб- і контркультура.
146. Роль політики в житті суспільства.
147. Поняття влади в соціології політики.
148. Політична соціалізація особи.
149. Політична система та її складові.
150. Теорія політичного поля П. Бурдьє.
151. Сучасні політичні процеси в Україні та участь в них молоді.
152. Економічна сфера та її структура.
153. Співвідношення економіки з іншими сферами суспільства.
154. Функції економіки як соціального інституту.
155. Соціальні механізми функціонування економіки.
156. Економічні процеси в Україні та їх відображення у масовій свідомості.
157. Розвиток підприємництва і приватизації в Україні.
158. Молодь і підприємництво.
159. Співвідношення теоретичної і емпіричної соціології.
160. Програма соціологічного дослідження, її структура і найважливіші функції.
161. Наукова гіпотеза та її роль у соціологічному дослідженні.
162. Роль емпіричної соціології у вдосконаленні соціально-психологічного клімату в трудових колективах.
163. Проблемні ситуації на виробництві: суть, зміст, причини.
164. Конфлікти в соціально-економічній сфері: шляхи виявлення і розв'язання.
165. Методика організації і проведення конкретно-соціологічного дослідження.
166. Вибірковий метод у соціології.
167. Контент-аналіз як один із методів вивчення документів.
168. Інтерв'ю у соціології.
169. Методи соціометрії у дослідженні малих груп.
170. Біографічний метод у соціології.
171. Процедури узагальнення та інтерпретації емпіричних даних.
172. Програма конкретно-соціологічного дослідження плинності кадрів на підприємстві.

2. Підготовка презентацій:

1. Наукові та богословські теорії походження релігії.
2. . Міфологічна, соціальна, функціональна та еволюційна школи про виникнення та ранні форми релігії.
3. . Форми вірувань первісного суспільства: фетишизм, тотемізм, анімізм, магія, шаманізм.
4. . Історичний характер релігії. Причини виникнення. Історичні типи релігії: автохтонні, національні, світові.
5. . Структура та функції релігії як соціального феномена.
6. . Соціально-економічні, політичні умови формування християнства.
7. . Ідейні джерела християнського вірування.

8. . Біблія як священна книга християнства.
9. . Формування християнської організації.
10. Розколи, формування догматики, культу, собори в християнстві.
11. Особливості католицької догматики і культу.
12. Запровадження християнства на Русі.
13. Історичні умови виникнення раннього протестантизму: лютеранство, кальвінізм, англіканство, баптизм, адвентизм, п'ятидесятництво, Свідки Єгови.
14. Основні ознаки та класифікації новітніх релігійних рухів.
15. Міжнародне товариство свідомості Крішні, історія, догматика, обрядовість.
16. Дзен-буддизм, історія, догматика, обрядовість.
17. Церква єднання, історія, догматика, обрядовість.
18. Велике біле братство, історія, догматика, обрядовість.
19. Неоязичництво (рідновірство), історія, догматика, обрядовість.
20. Дохристиянські вірування давніх слов'ян.
21. Середньовічне християнство в Україні.
22. Українське православ'я під владою Московської патріархії.
23. Спроби українізації та автокефалії православної церкви в Україні (20 -30-ті роки ХХ).
24. Сучасна географія релігій в Україні.
25. Особливості сучасного стану і розвитку релігійного життя в Україні: розколи в українському православ'ї, спроби об'єднання.
26. Особливості сучасного стану і розвитку релігійного життя в Україні: взаємовідносини між традиційною релігійністю і новими релігійними рухами;
27. Демократичні принципи українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації.
28. Міжнародні правові акти, що забезпечують юридичні гарантії свободи совісті.
29. Іслам: історія, вірування, обрядовість.
30. Буддизм: історія, вірування, обрядовість.
31. Соціологія: що вона вивчає.
32. Суспільство як об'єкт дослідження соціології.
33. Дискусії в суспільній науці про предмет соціології.
34. Соціальні закони, категорії та поняття соціології.
35. Структура і рівні соціологічного знання.
36. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язки з іншими науками.
37. Соціологічна концепція Е. Дюркгейма.
38. Соціологія М. Вебера.
39. Соціологія П. Сорокіна.
40. Соціологічні погляди І. Франка.
41. М. Грушевський і українська соціологія.
42. М. Драгоманов як соціолог.
43. Основні досягнення емпіричної соціології ХХ ст.
44. Найвпливовіші сучасні напрями соціологічної теорії.
45. Суспільство як цілісна система, його характеристики.
46. Проблеми стабільності й розвитку суспільства.
47. Соціальні групи як об'єкти й суб'єкти соціальних відносин.
48. Трансформація соціальних інститутів у сучасній Україні.
49. Студентство як соціально-професійна група та її роль у сучасному українському суспільстві.
50. Соціальні витоки середнього класу в Україні та його соціальна роль.
51. Соціальна мобільність, її причини й види.
52. Поняття про мобільність та її соціальну структуру.
53. Природне і соціальне в людині.
54. Співвідношення понять "індивід", "індивідуальність", "особистість".
55. Роль соціалізації у становленні особистості.
56. Соціальний статус і соціальні ролі особистості.
57. Соціальна типологія особистості.
58. Поняття культури та його еволюція в ХХ ст.
59. Соціально-культурне середовище як фактор розвитку особистості.
60. Українське Вхідження XVI-XVII ст.
61. Проблеми відродження національних духовних цінностей у суспільній системі.
62. Культура спілкування у студентському житті та основні вимоги до неї.
63. Закономірності та закони економічної соціології.
64. Соціально-економічні проблеми як предмет економічної соціології.
65. Організація соціологічних досліджень.
66. Соціологія політики як наука: об'єкт, предмет, структура.
67. Політика як соціальне явище.

68. Політична соціалізація особи.
69. Специфіка застосування соціологічних методів до вивчення політики.
70. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія.
71. Молодь: поняття та основні напрями дослідження.
72. Соціалізація молоді як соціальна та соціологічна проблема.
73. Молодь у сфері праці й зайнятості.
74. Девіантна поведінка молоді як об'єкт соціологічного дослідження.
75. Молодіжна субкультура, напрями досліджень.
76. Державна молодіжна політика й соціологія молоді: особливості та напрями взаємодії.
77. Соціологічне та соціальне дослідження.
78. Поняття й види соціологічного дослідження.
79. Програма й робочий план соціологічного дослідження.
80. Вибірка у соціологічному дослідженні.
81. Методи збирання соціологічної інформації.
82. Анкетне опитування.
83. Соціометричний метод.

Питання для самостійної роботи:

1. Що є об'єктом соціології?
2. Що становить предмет соціології?
3. Які структурні рівні соціологічної системи знань?
4. Які основні функції соціології?
5. Соціальні закони та їх класифікація.
6. Методи соціології.
7. Яке місце посідає соціологія серед інших суспільних наук?
8. Роль та завдання соціології в сучасному реформуванні українського суспільства.
9. Які основні історичні стадії розвитку соціології?
10. У чому полягає сутність позитивістської соціології О. Конта?
11. Якими є основні ідеї соціології Г. Спенсера?
12. У чому сутність та значення для науки соціолога Е. Дюркгейма?
13. Основний зміст "розуміючої соціології" М. Вебера.
14. У чому полягає сутність концепції структурного функціоналізму Т. Парсона?
15. Сутність, місце та роль біхевіоризму.
16. Особливості української протосоціології.
17. Основні етапи розвитку соціологічної думки в Україні, їх зміст та особливості.
18. У чому полягає суть поняття "суспільство"?
19. Чому суспільство — соціальна система?
20. Які характерні риси й особливості визначають суспільство.
21. Які основні віхи становлення суспільства?
22. Назвіть види соціальних груп.
23. Від чого залежить тип соціальної структури?
24. Які характерні ознаки формування етнічної спільності?
25. Що ви розумієте під соціальною нерівністю?
26. Які причини соціальної нерівності?
27. Що таке соціальна стратифікація?
28. Що означає соціальна мобільність у суспільстві?
29. Що таке соціальні інститути?
30. Які функції виконує в суспільстві соціальна організація?
31. У чому сутність поняття особистості з точки зору соціології?
32. Визначте основні напрями соціології особистості у сучасних умовах.
33. Що таке соціальний статус та соціальна роль? Як ці поняття пов'язані між собою?
34. Порівняйте емоційні та раціональні складові системи культури.
35. Традиційну культуру іноді ототожнюють з народною завдяки тому, що традиційна вона за змістом, але народна — за суб'єктом. Що у них є спільним та чим вони відрізняються?
36. Чи є смисли, розуміння, інтерпретації суто культурним явищам базовим компонентам взаємодії суспільства й культури?
37. Дайте визначення категорії "політика".
38. Що є предметом вивчення соціології політики?
39. Які питання охоплює соціологічна проблематика держави?
40. Назвіть основні типи й форми держав в історичному огляді.
41. У чому суть розвитку стадій політичних рухів?
42. Основні проблеми соціального розвитку студентської молоді.

43. Основні тенденції самовизначення молоді.
44. Що означає девіантна поведінка деяких представників молоді?
45. Чому соціологічні дослідження є об'єктивно необхідними?
46. Які основні функції програми конкретно-соціологічного дослідження? Розкрийте їх зміст і зв'язок на конкретному прикладі.
47. Якими є основні типи та види соціологічних досліджень, їх характеристики та призначення?
48. Що являють собою головні етапи соціологічного дослідження?

Питання з релігієзнавства.

- 2 Релігієзнавство - наука про релігію. Основні релігієзнавчі концепції та їхня характеристика.
- 3 Релігія як сфера духовного життя, її елементи і структура .
- 4 Еволюція релігії і її вплив на економічні, політичні, правові, державні й інші відносини.
- 5 Первісні вірування (фетишизм, тотемізм, магія, анімізм).
- 6 Ранні національні релігії і їхні особливості.
- 7 Пізні національні релігії і їхні особливості.
- 8 Особливості міфологічного мислення, їх відміни від релігії.
- 9 Перші містері альні культури та їх значення формування релігійного світогляду.
- 10 Гносеологічні і соціальні основи іудаїзму.
- 11 Основні сюжети Старого Завіту.
- 12 Проблема богочоловіка в іудаїзмі.
- 13 Заповіді, постанови і заборони Старого Завіту.
- 14 Суспільно-історичні умови виникнення й ідейні основи християнства.
- 15 Особистість Ісуса Христа та його вчення.
- 16 Основні сюжети Нового Завіту. Діяння Апостолів.
- 17 Формування культу і церковних організацій християнства.
- 18 Причини поділу християнства.
- 19 Особливості церковної організації і віровчення православ'я.
- 20 Християнські монастирі.
- 21 Свята й обряди православної церкви.
- 22 Особливості віровчення і церковної організації католицизму.
- 23 Соціальна доктрина католицизму.
- 24 Католицизм і православ'я в Україні.
- 25 Соціально-політичні позиції протестантських організацій
- 26 Християнське сектантство і його основні організації.
- 27 Суспільно-історичні умови виникнення ісламу.
- 28 Мухаммед як засновник ісламського віровчення.
- 29 Принципи ісламу й особливості культу.
- 30 Тотожність і розходження текстів Корана і Біблії.
- 31 Основні напрямки в Ісламі: сунізм і шійзм.
- 32 Буддизм: умови виникнення й еволюції.
- 33 Основні принципи і правила буддизму. Закон карми.
- 34 Місце і роль світових релігій у культурі XX століття.
- 35 Посилення соціально-політичної активності релігійних організацій.
- 36 Синкретичні релігійні рухи.
- 37 Міжнародні релігійні організації.
- 38 Боротьба за мир, глобальні проблеми людства і релігія.
- 39 Сучасні нетрадиційні культу.

7. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. **Аналітичний**

2.2. **Методи синтезу**

2.3. **Індуктивний метод**

2.4. **Дедуктивний метод**

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Проблемний** (проблемно-інформаційний)

3.2. Частково-пошуковий (евристичний)

3.3. Дослідницький

3.4. Репродуктивний

3.5. Пояснювально-демонстративний

4. Активні методи навчання - мозкова атака, диспути, круглі столи, групові дослідження, самооцінка знань, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій.

7. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів, есе;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- самостійна робота
- захист презентації
- індивідуальне завдання
 - захист реферату.

8. Рекомендована література:

1. **Борисова, З. О.** Основи релігієзнавства [Текст] : навчально-методичний посібник / З. О. Борисова ; Донецький державний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 288 с.
2. **Кислюк, К. В.** Релігієзнавство [Електронний ресурс] : підручник / К. В. Кислюк, О. М. Кучер ; Народна Українська академія. - 5-ге вид., виправ. і доп. - К. : Кондор, 2007. - 636 с.
3. **Лешан, В. Ю.** Основи релігієзнавства [Текст] : підручник / В. Ю. Лешан. - Чернівці : Рута, 2006. - 304 с.
4. **Лубський, В. І.** Релігієзнавство [Текст] : підручник / В. І. Лубський, В. І. Теремко, М. В. Лубська. - 3-е вид., стереот. - К. : Академвидав, 2011. - 464 с.
5. Основи релігієзнавства [Електронний ресурс] : підручник / В. Ю. Лешан ; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2006. - 304 с.
6. Релігієзнавство [Текст] : навчальний посібник / А. М. Колодний, Л. О. Филипович, В. М. Скиртач ; ред. Л. І. Мозговий. - 2-ге вид. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 264 с.
7. **Черній, А. М.** Релігієзнавство [Текст] : підручник / А. М. Черній. - 2-ге вид., доп. - К. : Академвидав, 2008. - 400 с.
8. **Юрій, М. Ф.** Релігієзнавство [Електронний ресурс] : навчальний посібник / М. Ф. Юрій. - К. : Дакор, 2006. - 408 с.
9. **Барвінський, А. О.** Соціологія [Текст] : курс лекцій для студентів вищих навчальних закладів / А. О. Барвінський. - К. : Центр навчальної літератури, 2005. - 328 с.
10. **Болотіна, Є. В.** Соціологія [Текст] : навчальний посібник / Є. В. Болотіна, В. Б. Мішура ; Донбаська державна машинобудівна академія. - К. : Центр навчальної літератури, 2007. - 128 с.
11. **Вербець, В. В.** Соціологія. Курс лекцій [Текст] : навчальний посібник / В. В. Вербець, О. А. Субот, Т. А. Христюк. - К. : Кондор, 2009. - 550 с.
12. **Єр'оміна, І. Д.** Соціологія [Електронний ресурс] : навчальний посібник / І. Д. Єр'оміна. - Суми : Вид-во "Довкілля", 2005. - 284 с.
13. **Захарченко, М. В.** Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.) [Електронний ресурс] : навчальний посібник / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. - К. : Либідь, 1993. - 336 с.
14. **Литвин, А. П.** Соціологія [Електронний ресурс] : підручник / А. П. Литвин, А. К. Яковенко. - Львів : Новий Світ-2000, 2013. - 363 с.
15. **Подольська, Є. А.** Соціологія : 100 питань-100 відповідей [Текст] : навчальний посібник / Є. А. Подольська, Т. В. Подольська. - К. : Фірма "ІНКОС", 2009. - 352 с.
16. Соціологія. Модульний курс [Текст] : навчальний посібник / ред. Н. М. Семке. - Х. : Торсінг плюс, 2009. - 352 с.
17. **Черниш, Н. Й.** Соціологія [Текст] : підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н. Й. Черниш. - 5-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2009. - 468 с.

18. **Юрій, М. Ф. Соціологія** [Текст] : підручник / М. Ф. Юрій. - К. : Дакор, 2005, 2007. - 552 с
Додаткова

1. Гідденс Е. Соціологія / Е. Гідденс; Пер. з англ. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
2. Ерліх С. Про живе право / Євген Ерліх // Проблеми філософії права. – 2003. – Т. III. – № 1-2. – С. 201-210.
3. Савчук С.В. Юридична соціологія: предмет та місце в системі юридичних наук / С.В. Савчук. – Чернівці: Рута, 2003. – 240 с.
4. Соціологія : підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціолог. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 418 с.
5. Черниш Н.Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою / Н.Й. Черниш. – К.: Знання, 2009. – 468 с.
6. Єр'оміна І.Д. Соціологія. /Навчальний посібник./ Упорядкування Єр'оміної І.Д. - Суми: Видавництво "Довкілля", 2005.- 284 с.
19. Словник найбільш уживаних термінів з циклу соціально-філософських дисциплін. Суми, "Довкілля", 2008.

1. Додаткова

№	Вид	Назва
1.		Біблія .- М., 1990.
1.		Коран. - М., 1990.
2.		Косідовський З. Оповіді євангелістів. - К.: Політвидав України, 1981.– 260 с.
3.		Огієнко І. І. Українська церква: нариси з історії Української православної церкви. У 2-х т. - К.: Україна, 1993. — 284 с.
4.		Академічне релігієзнавство / За ред. А.Колодного. - К.:Світ знань,2000.
5.		Історія релігії в Україні / За ред.А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. - К.: Т-во "Знання", КОО,1999

Інформаційні ресурси

- www.atlant.ru/library/mithologic/index.htm - міфологія народів світу
www.fbit.ru/free/myth/ - міфологія народів світу
www.shamanism.narod.ru/ - сайт з питань історії та дослідження шаманізму
www.express.irk.ru/1000/religion.local/dao/index.htm – основи даосизму
www.express.irk.ru/1000/religion.local/induism/index.htm– основи індуїзму
www.express.irk.ru/1000/religion.local/iuda/index.htm– основи іудаїзму
www.judaica.ru/ - сторінка Інституту вивчення іудаїзму в США
www.megapolis.org/israel/ind4.html - іудаїзм в Ізраїлі
www.express.irk.ru/1000/religion.buddism/index.htm – основи буддизму
www.philosophy.ru/library/asiatica/buddhica.html - священні тексти буддизму
www.buddhism.org.ru/bud/dict.index.html - словник з буддизму
www.bible.ru/Teos/history.htm - історія християнства
www.orthodox.org.ua/unwin/index.html - сайт „Православ”я в Україні” (УПЦ)
www.vatican.va/ - інформаційний сервер Ватикану (анг.)
www.rkc.lviv.ua/ - Римо-католицька церква в Україні
www.ugkc.lviv.ua/ - Греко-католицька церква в Україні
www.newadvent.org/cathen/ - католицька енциклопедія (анг.)
www.rchgi.spb.ru/christian/resurs_3.htm - протестантські ресурси
www.islam.boom.ru/right/index.html - основи ісламу
www.express.irk.ru/1000/religion.islam/index.htm – основи ісламу
www.hoaxer.plus.ru.hoaxer.religions.holy-scripts.islam.index.html – текст Корану
1. <http://www.nir.ru/socio/content/vsb.htm>
 2. <http://www.ecsocman.edu.ru/>
 3. <http://nauki-online.ru/sociologiya/>
 4. <http://www.sociology.ru/>
 5. <http://www.ecsocman.edu.ru/docs/16000257/>
 6. <http://socioline.ru/>